

**CREAȚIA ARTISTICĂ LA TEATRUL „STUDIO“
AL UNIVERSITĂȚII DE ARTE DIN TÂRGU MUREȘ, ÎN
PERIOADA 1979-2001¹**

Magdalena Florea

DOI 10.46522/CT.2022.01-02.04

Abstract:

*Artistic Creation at the “Studio” Theater of the University of Arts
Târgu Mureș, in the period 1979-2001*

The present study aimed to present in a dynamic evolution the reception of the artistic creation of the “Studio” Theater of the University of Arts in Târgu Mureș. For this analysis, the statistical data of the Faculty of Arts in Romanian was used regarding the reception of the shows per academic year, in the period 1979-2001. The following indicators were used to measure the audience: the number of shows per season, per show and total shows produced and presented; the number of spectators per season and per show; the average number of spectators per show.

Keywords:

“Studio” Theater, Romanian theatre, performance, artistic practice, art education

1. Pentru mai multe detalii statistice vezi și Magdalena Florea, „Reperere ale autenticității la Teatrul «Studio» al U.A.T.“, în *Symbolon*, nr. 3, 2002, pp. 176-184.

Teatrul din România după anul 1989

”Înlăturarea comunismului în Europa Centrală și Răsăriteană, atât cât s-a făcut și în gradul în care s-a făcut (cu diferențe evidente între țările regiunii), a fost posibilă, desigur, datorită epuizării economice a «socialismului real», datorită fermității occidentale, avansului militar al NATO, eroziunii credinței în capacitatea de reformare a sistemului, dar, trebuie adăugat, și datorită acțiunii unor grupuri de intelectuali². Așadar, în urma cotelor istorice salutare din decembrie 1989, așa cum o numește profesorul Andrei Marga, societatea românească s-a angajat pe calea unor reforme de sistem, atât în plan politic, cât și în cel economic și cultural. Câteva aspecte devin caracteristice pentru fenomenul cultural. După constrângerile de durată pe care le-a suportat în perioada de cenzură comunistă, cultura românească a aspirat, în mod firesc, la restaurarea valorilor sale autentice odată cu redobândirea libertății de creație.

Nostalgia „modelului unic“, manifestată prin tendința de menținere a organizării instituționale, administrative, prin perpetuarea sistemului etatist, prin fixarea unor obiective pe termen scurt (succesul imediat), politizarea și încercarea de control au dezamorsat din fașă dorința de revoluție în teatrul românesc. Interesele de grup, precum și teama de schimbare indusă mai ales de cei formați în anii comunismului, deopotrivă politicieni și creatori, au fost mai puternice decât înțelegerea necesității de înnoire și restructurare. Din păcate, încă nici după mai bine de treizeci de ani de la Revoluția din decembrie 1989, sistemul teatral din România nu încurajează concurența reală și eficiența artistică.

Sectorul independent de bugetul public este încă prea puțin sprijinit prin politicile economice și culturale, inițiativa privată rămânând doar sporadică. După unii autori, finanțarea în funcție de performanță, apropierea de standardele unui sistem concurențial ar fi o întreprindere dureroasă, dar ar putea înviora viața teatrală, i-ar da un nou impuls³.

2. Andrei Marga, *Cultură, democrație, modernizare*, București, Editura Institutul Cultural Român, 2012, p. 21.

3. V. Oltița Cîntec, *Hermeneutici teatrale*, București, Editura Niculescu, 2010, p. 88.

Încă se manifestă în trend un oarecare mimetism cultural, ca reflex al anilor când toată lumea trebuia să urmeze aceeași linie repertorială, în sensul că se întâmplă încă frecvent ca același autor sau text dramatic, chiar din noua dramaturgie, să fie montat, la intervale scurte de timp, în mai multe teatre din țară.

Premierele au rămas în continuare obiective de interes, numărul și ritmicitatea lor, numărul spectatorilor, selecțiile la festivaluri, distincțiile obținute reprezentând principalul indicator pentru succesul imediat, valorizat de ordonatorul de credite. Strategiile și politicile culturale privind viitorul creatorilor de spectacole sunt încă ascunse într-un con de umbră. Pe locul al doilea ca importanță se plasează festivalurile de teatru și manifestările aniversare (fie de natură istorică, fie legate de comemorarea unor personalități ale artelor spectacolului etc.).

Teatrul românesc încă mai trece printr-un proces de redefinire și re poziționare. Acest fenomen a dus treptat la revizuirea sistemului de valori și la o reconfigurare a structurii sale interne. În primii ani după revoluție s-a manifestat o apetență repertorială îndeosebi pentru textele străine. S-a vorbit chiar cu îngrijorare despre o criză a dramaturgiei autohtone, în contextul în care textele de factură comunistă deveniseră inutilizabile. Această carență însă a dus la organizarea unor concursuri naționale de dramaturgie, al căror obiectiv era să familiarizeze noua generație cu noile tehnici, încurajând în acest fel scrierea „noii dramaturgii“.

Interacțiunea cu mediul comunitar a fost în bună măsură neglijată, iar numărul spectatorilor a scăzut dramatic. În fața provocărilor venite dinspre spectacolele politicului, televiziunii, cinematografului, *talk-show*-urilor și a altor mondenități, teatrul a rămas doar una dintre zecile de modalități de a petrece o seară în oraș, adesea nu una dintre cele mai tentante și mai reușite. Diversificarea posibilităților de *loisir*, dar și scăderea dramatică a timpului liber au plasat teatrul pe locul secund pe lista preferințelor marelui public.

Dacă imediat după schimbarea politică din 1989 spectacolul teatral a avut de traversat o perioadă de criză, situația a început să se îmbunătățească și datorită revenirii în țară unor

regizori români emigrați pe vremea regimului comunist. „Schimbarea de limbaj – spunea criticul de teatru Cristina Modreanu – mi se pare cea mai importantă: odată cu regimul comunist s-a prăbușit o platformă de comunicare între artiștii din teatru și publicul lor fidel – un public cultivat și antrenat ani de-a rândul să citească printre rânduri și să înțeleagă cele mai subtile aluzii. Creativitatea artiștilor se concentra în comunism în încercarea de a disimula înțelesurile, de a folosi vectorii unui text clasic – fie Shakespeare, fie Molière – pentru a vorbi spectatorilor despre ceea ce trăiau cu toții în societatea totalitară. Trăirea comună a acestui schimb de mesaje ascunse provoca acel catharsis despre care vorbesc vechii greci”⁴.

În realitate, teatrul românesc nu a pornit imediat și în mod organizat în căutarea publicului său pierdut, ci a continuat să funcționeze din inerție, până când publicul a revenit în sălile de spectacole, fie din nostalgie, în cazul generațiilor mature, fie din curiozitate, în cazul celor mai tineri. Această generație „nouă” – în sensul lipsei ei de contact cu fostul sistem – avea nevoie de un altfel de teatru, cu altfel de teme, alt tip de actor, o altă dinamică a spectacolului și o altă configurație a scenei⁵.

Comparația dintre teatrul românesc din primul deceniu postdecembrist și teatrul european evidențiază faptul că aveam actori care se puteau oricând compara cu cei din Europa de Vest, dar nu aveam decât foarte puține voci regizorale care să poată intra într-o competiție europeană la cel mai înalt nivel. Lipsa de contact cu teatrul lumii, izolarea în care

4. Irina Wolf, „Avem idei geniale, dar nu știm ce să facem cu ele. Interviu cu jurnalistul și criticul de teatru Cristina Modreanu”, disponibil la adresa http://www.aurora-magazin.at/medien_kultur/rumtheat_wolf_interview_rum_frm.htm, accesat la 30 iunie 2022.

5. Referitor la tânăra generație de actori, George Banu afirmă: „există artiști importanți care au apărut, care au succes internațional: Geanina Cărbunariu, Radu Afrim, Felix Alexa. Din fericire, istoria artei e făcută din valuri succesive, unele mai înalte, altele mai joase, să așteptăm dezvoltarea, să așteptăm confirmările. Nașteri explozive există adesea, confirmările sunt mai rare”, disponibil la adresa <http://www.corectnews.com/arts/stage/george-banu-teatrul-romanes-arhipelag-de-singuratati>, accesat la 30 iunie 2022.

România s-a aflat decenii întregi, lipsa de *know-how* în materie de promovare a evenimentului teatral au făcut ca teatrul românesc să rămână în umbra celui european. Cauzele erau multiple și diverse. La cele amintite, mai putem adăuga precaritatea tehnicii de scenă de care dispuneau teatrele românești și pregătirea deficitară a tehnicienilor de scenă, care lăsa mult de dorit, în absența unor programe sau strategii coerente de formare profesională.

În lumina celor amintite, însăși școala de teatru românească are acum nevoie de o reformă reală, pentru racordarea la noile cerințe ale vremii. Diseminarea învățământului teatral într-o mulțime de școli înființate pe lângă universități de stat sau particulare au ca rezultat un excedent al forței de muncă, care nu poate fi valorificat din lipsă de posibilități de angajare.

Evoluția învățământului superior din România după 1989

Pe măsură ce, în ultimul deceniu al secolului al XX-lea, dificultățile întâmpinate de universitățile din întreaga Europă nu au făcut decât să sporească, învățământul superior a pierdut, la începutul secolului al XXI-lea, orice urmă a stabilității de odinioară, și asta deoarece condițiile necesare unei astfel de stabilități nu pot rezista în fața unor cerințe mereu amplificate de schimbările politice, economice și culturale.

Cererea de noi locuri de școlarizare a crescut neîntreput și în România: tot mai mulți studenți, de tipuri și vârste extrem de diverse, se înscriu la universități și colegii, pentru a fi instruiți, sub diferite forme, într-un număr crescând de domenii și în cadrul unor programe pedagogice moderne.

Întreprinderile bazate pe cunoașterea umană care s-au impus în economie și societate creează o piață a forței de muncă în continuă expansiune și schimbare, iar universitățile sunt chemate să furnizeze specialiști competenți în aceste domenii. La rândul lor, guvernele așteaptă ca universitățile să facă mai mult pentru societate, să o ajute pe această cale să-și rezolve problemele economice și sociale, însă aceleași guverne sunt reticente când este vorba de susținerea financiară.

Supuse constant la presiunea exercitată de aceste noi cerințe, universitățile (cu atât mai mult cele cu profil artistic) se văd silite să își modifice și diversifice programele de studiu, să își restructureze personalul și să-și modernizeze baza materială și echipamentele tot mai performante și mai costisitoare. Unele domenii tradiționale de studiu au ajuns să fie neglijate, altele au fost lăsate complet la o parte. Dat fiind că în prezent științele umaniste sunt deosebit de vulnerabile, voci critice declară că universitățile nu mai știu încotro se îndreaptă și chiar că și-au pierdut vocația.

Confrunțați cu o complexitate și o incertitudine de pe-acum endemice, nimeni nu mai poate spune cu certitudine ce rezervă universităților secolul al XXI-lea. Ce cale ar fi de urmat? Un răspuns pare să se întrevadă: înaintarea pas cu pas, învățare prin experimentare. Dar în acest fel universitățile devin victime sigure ale contradicțiilor: trebuie să facă din ce în ce mai mult, cu tot mai puțini bani; să dezvolte patrimoniul cultural, așa cum făcuseră întotdeauna, dar să dezvolte rapid și în mod flexibil noi domenii de studiu și moduri de gândire.

În comparație cu țările din Europa Centrală, România a început reformele în învățământul superior abia după momentul decembrie 1989. Astfel, reforma a plecat de la premise dificile: infrastructura prezenta carențe mari, iar economia în criză a țării și mentalitățile au creat dificultăți pentru învățământ și pentru alte sectoare.

România a rămas de-a lungul deceniilor o țară săracă, în pofida potențialului ei natural și uman remarcabil; învățământul trebuia reorganizat în concordanță cu o societate bazată pe proprietate privată, libertate individuală, piață și concurență, stat de drept, integrare europeană.

Începând cu 1998, în învățământul superior românesc admiterea a fost trecută complet în autonomia universitară. S-a atins, în acel an, cea mai mare creștere a efectivului de studenți în universitățile de stat. În perioada imediat următoare (2000), a fost lansat învățământul la distanță.

Lista specializărilor universitare din România a fost normalizată și compatibilizată cu lista Uniunii Europene. A început organizarea masteratului conform practicii internaționale. A debutat organizarea studiilor în sistemul Declarației

de la Bologna (1999) și s-a reorganizat doctoratul, introducându-se doctoratul în arte și în sport (1999). Din anul 1999 s-a trecut la finanțarea globală a universităților, ceea ce a atras autonomia financiară a acestora și racordarea la sistemul internațional. Managementul administrativ și managementul academic au fost delimitate în sens modern. S-a trecut la finanțarea din resurse multiple a universităților, în acord cu tendințele europene.

Și totuși, în anul 2007, Raportul Comisiei Prezidențiale pentru analiza și elaborarea politicilor din domeniile educației și cercetării, intitulat „România educației – România cercetării”, stipula pe prima pagină a Diagnozei: „Menținerea actualului sistem de învățământ din România pune în pericol competitivitatea și prosperitatea țării. Acest sistem are patru mari probleme: este ineficient, irelevant, inechitabil și de slabă calitate”⁶.

Pentru a iniția un proces inovator în învățământul nostru superior, am identificat câteva măsuri care ar fi necesare a se implementa în perspectivă imediată:

1. corelarea calificărilor universitare cu calificările profesionale;
2. stabilirea unei corespondențe între calificările universitare și cele profesionale impun asocierea fiecărui curs și fiecărei diplome universitare cu un set de standarde prin care să se specifice:
  - a) cunoașterea ce trebuie asimilată de student;
  - b) abilitățile cognitive sau de operare cu cunoașterea;
  - c) abilitățile profesionale (identificarea și soluționarea unor tipuri de probleme, abordări alternative etc.);
  - d) capacități de dezvoltare personală în contexte profesionale (comunicare, învățare, elaborare și analiză de proiect).
3. este necesară o nouă interacțiune între unitățile de învățământ și mediul economic, administrativ și cultural, din două rațiuni, și anume: nevoia susținerii de către învățământ a reformei și creșterii economice și nevoia sporirii substanțiale a finanțării învățământului.

6. Raportul Comisiei Prezidențiale pentru analiza și elaborarea politicilor din domeniile educației și cercetării, intitulat „România educației – România cercetării”, coordonat de Mircea Miclea, disponibil la adresa https://cdn.edupedu.ro/wp-content/uploads/2021/07/Raport_CPAEPDEC.pdf, accesat la 30 iunie 2022.

Pe baza acestor specificări, fiecare diplomă universitară ar urma să fie însoțită de o fișă detaliată a competențelor profesionale acumulate pe parcursul studiilor universitare. Avem nevoie de un învățământ performant, compatibilizat cu tradiția sa relevantă și cu repererele educaționale caracteristice vremii noastre, un învățământ superior apt să impulsioneze, la rândul lui, modernizările din România și să genereze, prin efectele sale, îndelung așteptata bogăție în țara noastră.

Ar mai fi de adăugat viziunea profesorului Andrei Marga: „Este limpede ce oameni are educația de format. Nu doar indivizi, ci și persoane care pot exercita o profesie în coordonatele date ale producției, administrației, politicii, culturii! Persoane care au o capacitate reflexivă încât să-și poată apăra și promova punctele de vedere, interesele și cultura, încât să-și poată valorifica creativitatea și să fie o parte de neignorat a societății”⁷.

Practica de specialitate a studenților Universității de Arte

Practica de specialitate a studenților prevăzută în cadrul planurilor de învățământ reprezintă un instrument indispensabil integrării studentului pe piața concurențială a forței de muncă. Ea reprezintă și un element esențial în cadrul socializării profesionale a studenților. Succesul absolvenților pe piața muncii va depinde, în bună măsură, de gradul în care aceștia se vor familiariza cu standardele pe care le presupune practicarea profesiei pentru care s-au pregătit.

La Universitatea de Arte din Târgu Mureș, practica de specialitate a studenților se desfășoară prin proiecte de cercetare științifică și creație artistică derulate pe parcursul ultimilor ani de studiu. În funcție de programul de studiu, cercetarea științifică și creația artistică se poate desfășura în perioade compacte sau în mod distribuit, pe tipuri de evenimente organizate în cadrul colaborărilor interinstituționale. Practica studenților se poate derula în sistem de:

7. Andrei Marga, *Educația responsabilă. O viziune asupra învățământului românesc*, București, Editura Niculescu, 2019, p. 21.

- a) *practică internă*: în cadrul universității (studenții actori și păpușari sunt distribuiți în examenele studenților de la regie și invers, studenții de la regie sunt solicitați pentru recitalurile individuale ale studenților de la actorie și de la păpuși) și la Teatrul „Studio“ (la specializarea artele spectacolului – actorie, regie și coregrafie, prin distribuirea în spectacolele de absolvență ale studenților, iar la scenografie și teatrologie prin implicarea studenților în realizarea asistenței de regie, a conceperii adaptărilor după piesele de teatru, a realizării decorurilor, costumelelor, caietelor program și a afișelor, a popularizării spectacolelor lunare ale stagiunii); de asemenea, în cadrul Universității, anual se organizează două evenimente importante, tradiționale de acum, *Zilele porților deschise* (martie) și *Săptămâna absolvenților* (mai-iunie);
- b) *practică externă*: pe baza colaborărilor realizate cu alte universități cu profil similar (cum sunt schimburile anuale de experiență cu Universitatea de Teatru și Film din Budapesta), cu studiouri de radio și TV sau în cadrul unor evenimente sau manifestări teatrale (festivaluri de teatru, ateliere de creație etc.); în universități și organizații partenere din U.E.

Teatrul „Studio“ – laborator de creație și cercetare⁸

Universitatea de Arte din Târgu Mureș dispune de un spațiu de creație și cercetare, Teatrul „Studio“, cu 174 de locuri pe scaune, o scenă italiană de 85 mp, echipamente de scenă, aparatură electroacustică și iluminat similar cu al unor teatre profesioniste din România.

Legătura dintre învățământul teatral și practica scenei are în România o experiență de peste o sută de ani, fapt ce a inspirat în mod decisiv structurile sale didactice actuale. Se poate afirma că practicile realiste ale teatrului românesc își au o explicație de ordin metodologic, tocmai în relația dintre studiul artei dramatice, consolidat pe respectul față de adevărul vieții, și aprecierea studenților în spectacole cu public, măsură

8. Vezi și <https://teatrulstudio.ro>, accesat la 30 iunie 2022.

inițiată de Matei Millo și continuată de către toți marii pedagogi ai realismului scenic. Pe această măsură se integrează și activitatea Teatrului „Studio“ între funcția de laborator de creație pentru specializarea viitorului actor, regizor, coregraf, scenograf sau teatrolog și aceea de bază de producție-cercetare, profilată pe realizarea unor spectacole cu finalitate didactică.

Prin stagiul de creație și cercetare efectuat în cadrul Teatrului „Studio“ se urmărește, din punct de vedere pedagogic, familiarizarea studentului actor, regizor, coregraf, scenograf și teatrolog cu întregul mecanism de interrelaționare a tuturor componentelor actului teatral.

La Teatrul „Studio“ au avut loc, în perioada 1979-2001 la secția română, un număr de 85 de premiere. Actualmente, pe scena sa sunt prezentate 3-4 premiere pe stagiune, cu un număr de până la 70-80 de spectacole susținute în regimul unei stagiuni de teatru profesionist. Dacă înainte de momentul decembrie 1989 exista un public care frecventa, cu regularitate, spectacolele de teatru ca formă de divertisment, după acest reper temporal, spectatorii și-au schimbat comportamentul social.

În anii care au urmat după Revoluția din decembrie 1989, producția artistică a Teatrului „Studio“ s-a diversificat repertorial. Veritabil atelier de creație artistică și cercetare științifică, Teatrul „Studio“ a fost, vreme de 60 de ani, un nucleu de polarizare și atracție atât pentru întreaga comunitate academică a Universității, dar și pentru publicul târgumureșean. Deschiderea sa spre generațiile mai tinere, dornice de a gusta frumosul, pătrunderea producțiilor sale dincolo de limitele pedagogiei instituționale au avut menirea de a-l consacra și pe plan național între instituțiile de spectacole profesioniste. Prestigiul și autoritatea dobândite de această scenă sunt atribute ale unei îndelungate perioade de eforturi alocate, mai cu seamă în ultimii treizeci de ani.

Premierele Teatrul „Studio“ în perioada 1979-2001

Iată stagiunile Teatrului „Studio“ în perioada 1979-2001, din cadrul Facultății de Arte în limba română:

Nr. crt.	Data premierei	Autorul	Titlul piesei	Regizor(i)	Nr. spectacole	Nr. spectatori
<i>Stagiunea 1979-1980</i>						
1.	26.10.1979	Dominic Stanca	<i>Balada lui Pinteza</i>	Elena Burlacu Constantin Codrescu	17	1.528
		Radu Dumitru	<i>A opta zi dis-de-dimineaiă</i>			
2.	10.01.1980	I.L. Caragiale	<i>O noapte furtunoasă</i>	Elena Burlacu Constantin Codrescu	30	4.612
3.	20.04.1980	J.B. Priestley	<i>Viraj periculos</i>	Elena Burlacu Constantin Codrescu Ion Moisescu	12	1.185
Total:					59	7.325
<i>Stagiunea 1980-1981</i>						
4.	7.10.1980	I.L. Caragiale	<i>D-ale carnavalului</i>	Constantin Codrescu Adrian Mazarache Alexandru Făgărășan	19	2.289
5.	10.10.1980	Ivan Bukovcan	<i>Când va cânta cocoșul</i>	Idem	16	1.771
6.	12.12.1980	Maxim Gorki	<i>Micii burhezi</i>	Idem	11	1.074
7.	08.03.1981	Basilio Locatelli	<i>Nu puneți dragostea la încercare</i>	Idem	18	2.141
Total:					64	7.275

<i>Stagiunea 1981-1982</i>						
8.	15.10.1981	I.L. Caragiale	<i>O scrisoare pierdută</i>	Adrian Mazarache	18	2.981
9.	12.11.1981	A. Vampilov	<i>Anecdote provinciale</i>	Adrian Mazarache	11	1.277
10.	02.02.1982	A.P. Cehov	<i>Pescărușul</i>	Kincses Elemer	11	1.122
11.	16.04.1982	J. Osborne	<i>Privește înapoi cu mânie</i>	Kovacs Levente Ion Moisescu	14	1.897
Total:					54	7.277
<i>Stagiunea 1982-1983</i>						
12.	03.11.1982	Teodor Mazilu	<i>Mobilă și durere</i>	Mihai Gingulescu	20	2.938
13.	12.12.1982	Leonid Andreev	<i>Frumoasele sabine</i>	Cornel Popescu	12	1.723
14.	22.03.1983	Kincses Elemer	<i>Dogorește soarele deasupra lui Seneca</i>	Kincses Elemer	15	2.033
Total:					47	6.694
<i>Stagiunea 1983-1984</i>						
15.	06.11.1983	Eugen Mirea	<i>Bună seara, domnule Wilde!</i>	Mihai Gingulescu	30	5.524
16.	02.02.1984	I.D. Sirbu	<i>Arca bunei speranțe</i>	Dan Alexandrescu	19	2.194
17.	15.04.1984	A.P. Cehov	<i>Trei surori</i>	Călin Florian	6	691

18.	15.06.1984	V. Alecsandri	<i>Piatra din casă</i>	Dan Alexandrescu	6	1.132
					Total:	9.541
<i>Stagiunea 1984-1985</i>						
19.	06.10.1984	Teodor Mazilu	<i>Acești nebuni fărnici</i>	Adriana Piteșteanu	23	4.538
20.	09.12.1984	J.B. Priestley	<i>Scandaloasa legătură...</i>	Călin Florian	19	2.926
21.	06.02.1985	Eugene O'Neill	<i>Anna Christie</i>	Adriana Piteșteanu	20	2.506
22.			<i>Amalgam</i>	Adriana Piteșteanu Călin Florian	2	400
					Total:	10.368
<i>Stagiunea 1985-1986</i>						
23.	12.10.1985	Mircea Ștefănescu	<i>Micul infern</i>	Constantin Doljan	23	3.034
24.	08.12.1985	Horia Lovinescu	<i>Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă</i>	Kincses Elemer Constantin Doljan	17	2.499
25.	14.02.1986	A. Strindberg	<i>Creditorii</i>	Constantin Doljan	7	612
26.	08.04.1986	M.G. Sauvajon	<i>Un week-end de adio</i>	Călin Florian	23	4.268
					Total:	10.413

<i>Stagiunea 1986-1987</i>						
27.	11.10.1986	Bertolt Brecht	<i>Opera de trei parale</i>	Adriana Piteșteanu	20	3.208
28.	07.12.1986	Theodor Mănescu	<i>Excursia</i>	Mihai Gingulescu	15	1.212
29.	21.03.1987	Ecaterina Oproiu	<i>Nu sunt turnul Eiffel</i>	Kovacs Levente	9	5.251
30.	16.05.1987	Alexei Arbuzov	<i>Bietul meu Marat</i>	Călin Florian	7	807
Total:					51	10.478
<i>Stagiunea 1987-1988</i>						
31.	24.10.1987	I.L. Caragiale	<i>O noapte furtunoasă</i>	Călin Florian	20	2.437
32.	12.12.1987	Fănuș Neagu	<i>Scoica de lemn</i>	Adriana Piteșteanu	20	2.832
33.	30.03.1988	H. Ibsen	<i>Hedda Gabler</i>	Călin Florian	8	1.137
34.	28.05.1988	Tirso de Molina	<i>Don Gil de ciorap-verde</i>	Cornel Popescu	10	1.186
Total:					58	7.592
<i>Stagiunea 1988-1989</i>						
35.	02.11.1988	Karel Čapek	<i>Rețeta Makropolos</i>	Adriana Piteșteanu	15	2.329
36.	16.12.1988	Platon Pardău	<i>Ionești</i>	Constantin Doljan	17	2.211
37.	18.03.1989	Örkény István	<i>Familia Tóth</i>	Mihai Gingulescu	10	1.301

38.	16.05.1989	Mihail Sebastian	<i>Ultima oră</i>	Constantin Doljan	9	1.084
					Total:	6.925
<i>Stagiunea 1989-1990</i>						
39.	25.10.1989	Dimitrie Roman	<i>Balada celor doi îndrăgostiți</i>	Vlad Rădescu	17	2.008
40.	17.11.1989	Spectacol omagial	<i>Clar de inimă</i>	Gavril Pinte	3	354
41.	08.04.1990	Eugen Ionescu	<i>Regele moare</i>	Dan Alexandrescu Adriana Piteșteanu	10	732
					Total:	3.094
<i>Stagiunea 1990-1991</i>						
42.	24.11.1990	F.G. Lorca	<i>Nunta însângerată</i>	Kincses Elemer	13	1.600
43.	16.02.1991	J.P. Sartre	<i>Sechestrații din Altona</i>	Călin Florian	17	1.364
44.	04.05.1991	Valentin Kataev	<i>Cvadratura cercului</i>	Cornel Popescu	9	939
45.	05.06.1991	W. Shakespeare	<i>Există o vrăjitoare de serviciu în orice Shakespeare</i>	Radu Dobre, anul I	3	320
					Total:	4.223

Stagiunea 1991-1992						
46.	08.11.1991	Tudor Mușatescu Sică Alexandrescu	Blockhaus	Radu Dobre Basarab	15	1.673
47.	reluare	W. Shakespeare	Există o vîjitoare de serviciu în orice Shakespeare	Radu Dobre, anul I	4	343
48.	29.02.1992	Slavomir Mrožek	Ghebosul	Dan Alexandrescu	10	810
49.	18.04.1992	Victor Hăim	Puneți-vă de acord	Constantin Doljan	5	466
				Total:	34	3.292
Stagiunea 1992-1993						
50.	02.11.1992	Slavomir Mrožek T. Williams	La noroc, dar mai spre mijloc	Radu Dobre, anul III	6	662
			Karol			
			Vorbește-mi ca ploaia și lasă-mă s-auscult			
51.	12.12.1992	A. Strindberg	Creditorii	Constantin Doljan	14	975
			O mască rîde, o mască plînge (spectacol coupé în două părți):			
52.	06.03.1993	Georg Tabori	Prietenul negrilor	Constantin Doljan	10	676
		Pierre Léaud	Traveling înapoi			
				Total:	30	2.313

<i>Stagiunea 1993-1994</i>						
53.	20.11.1993	N. Stuart Gray	<i>Cealaltă Cenușăreasă</i>	Cornel Popescu	11	1.611
54.	26.03.1994	H. Lovinescu	<i>Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă</i>	Cornel Popescu	6	423
55.	11.03.1994	Molnár Ferenc	<i>Unu, doi, trei (anul II actorie)</i>	Sergiu Dan Pop	4	415
Total:					21	1.449
<i>Stagiunea 1994-1995</i>						
56.	16.10.1994	Eugen Ionescu	<i>Scaunele</i>	Radu Dobre Basarab	9	746
			<i>Lecția</i>			
57.	16.12.1994	Theodor Mazilu	<i>Proștii sub clar de lună</i>	Radu Dobre Basarab	12	1.435
58.	11.03.1995	H. Ibsen	<i>Hedda Gabler</i>	Oana Leahu, anul V	6	570
59.	14.04.1995	Ramon del Vale-In-clan	<i>Divinas Palabras</i>	Marius Oltean	6	490
Total:					33	3.241
<i>Stagiunea 1995-1996</i>						
60.	22.10.1995	Guilhermo Figueiredo	<i>Vulpea și strugurii</i>	Călin Florian	Colaborare cu T. Ariel	

61.	02.12.1995	Arthur Miller	<i>Vrăjitoarele din Salem</i>	Sergiu Dan Pop	15	1.340
62.	20.01.1996	Gabriela Zapolska	<i>Moralitatea doamnei Dulksa</i>	Ion Săsăran	12	1.207
63.	07.03.1996	W. Shakespeare	<i>Visul unei nopți de vară</i>	Sergiu Dan Pop	11	949
64.	21.04.1996	W. Gibson	<i>Doi pe un balansoar</i>	Doina Popa, anul V	4	360
Total:					42	3.756
<i>Stagiunea 1996-1997</i>						
65.	01.11.1996		<i>La o piatră de hotar</i>	Ion Săsăran	6	607
66.	10.01.1997	W. Shakespeare	<i>A douăsprezecea noapte</i>	Traian Penciu	9	1.111
67.	21.02.1997	Ion Slavici Nicu Gheorghe	<i>Moara cu noroc</i>	Marius Oltean	7	840
68.	29.03.1997	Françoise Boyer	<i>Adorabila fecioară</i>	Constantin Doljan	5	433
69.	19.04.1997	Carlo Goldoni	<i>Căsătorie prin concurs</i>	Marius Oltean	5	575
70.	07.05.1997	Jean Anouilh	<i>Invitație la castel</i>	Constantin Doljan	4	585
Total:					36	4.151
<i>Stagiunea 1997-1998</i>						
71.	04.12.1997	W. Shakespeare	<i>Nevestele vesele din Windsor</i>	Cornel Popescu Marinela Popescu	11	429

72.	15.02.1998	Dumitru Solomon	<i>Prințesa și porcarul</i>	Oana Leahu	7	118
73.	23.04.1998	Andreea Vălean	<i>Eu, când vreau să fluier, fluier</i>	Th. Cristian Popescu	6	182
Total:					24	729
<i>Stagiunea 1998-1999</i>						
74.	31.10.1998	G.M. Zamfirescu	<i>Domnișoara Nastasia</i>	Ion Săsăran	10	2.020
75.	12.12.1998	Matei Vișniec	<i>Țara lui Guft</i>	Mihai Lungeanu	6	370
76.	09.02.1999	Luigi Pirandello	<i>Șase personaje în căutarea unui autor</i>	Marius Oltean	6	730
77.	17.03.1999	Molière	<i>Doctor fără voie</i>	Virgil Mureșan	8	1.515
Total:					30	4.635
<i>Stagiunea 1999-2000</i>						
78.	23.10.1999	Ion Sava	<i>Lada</i>	Nicolae Cristache	10	985
		Peter Shaffer	<i>Comedia în beznă</i>	Sergiu Dan Pop		
79.	03.02.2000	Alexandr Kuprin	<i>Groapa</i>	Sergiu Dan Pop	7	485
80.	15.04.2000	Eugen Ionesco	<i>Lecția</i>	Mihai Ardelean, an IV	3	280
81.	26.04.2000	Friedrich Schiller	<i>Intrigă și iubire</i>	Sergiu Dan Pop	5	370
Total:					25	2.120

<i>Stagiunea 2000-2001</i>						
82.	21.10.2000	Tennessee Williams	<i>Un tramvai numit dorință</i>	Radu Olăreanu	14	1.429
83.	09.12.2000	Georg Büchner	<i>Leonce și Lena</i>	Gavril Borodan, an V	8	663
84.	03.03.2001	Matei Vișniec	<i>Sexul femeii ca un câmp de luptă în Bosnia</i>	Radu Olăreanu	8	643
85.	28.04.2001	A.P. Cehov	<i>Unchiul Vanea</i>	Constantin Doljan Daniela Stoica	9	971
Total:					39	3.706

Analiza dinamică a audienței are în vedere o perioadă de 22 de ani, deci tot atâtea stagiuni teatrale studentești. În tabele sunt prezentate data premierei, titlul piesei, autorul și regizorul spectacolului, precum și numărul de spectacole și de spectatori. Datele au în vedere Facultatea de Arte în limba română. Perioada lungă de referință permite analiza în două contexte diferite: până la revoluția din 22 decembrie 1989 și în perioada de după Revoluție. Din acest punct de vedere, condițiile diferite, constrângerile specifice fiecărei perioade și-au pus amprenta mai ales asupra receptării, dar și asupra libertății de opțiune repertorială.

a) *Numărul de spectacole pe stagiune*: constituie un important indicator al receptării publice. Astfel, în stagiunea 1989-1990, ca urmare a răsturnării regimului politic, instituțiile de cultură și artă cunosc o perioadă de criză de adaptare. Prin urmare, în stagiunea menționată se produce o scădere a numărului de spectacole pe stagiune. În stagiunile următoare se menține o tendință relativ constantă a numărului de spectacole.

b) *Numărul de spectatori pe stagiune și spectacol* constituie un alt indicator al succesului de public. Ca și evoluția numărului de spectacole, în peste două decenii, numărul de spectatori pe stagiune a cunoscut o creștere semnificativă până la Revoluție. În stagiunea 1979-1980, Teatrul „Studio“ a avut un număr de 7.325 la secția română, în stagiunea 1984-1985, un număr de 10.370 de spectatori. În stagiunile de după 1989 se constată o tendință de creștere ușoară a numărului de spectatori, stabilizându-se la jumătate față de perioada anterioară Revoluției.

c) *Numărul mediu de spectatori pe spectacol* a cunoscut oscilații în funcție de fiecare spectacol în parte. În privința spectacolelor de la secția română se poate constata o medie de spectatori pe spectacol cuprinsă între 30-70 de persoane.

Diferențele în ceea ce privește numărul de spectatori sunt cauzate de o serie de factori sociali. Astfel, până la Revoluția din decembrie 1989, existau în școli și instituții rețele de organizatori, care se ocupau cu distribuirea biletelor. Se aplica un program de culturalizare în masă, care explică numărul mare de spectacole și spectatori. La vremea respectivă, posibilitățile de opțiune culturală erau foarte reduse, iar conținuturile culturale erau dominate de ideologia unică.

După 1989, promovarea spectacolelor s-a schimbat radical. Monopolul ideologic fiind eliminat, a început să se afirme dreptul la libera opțiune culturală. În acest nou context, Teatrul „Studio“ a cunoscut o restructurare atât din punctul de vedere al repertoriului abordat, dar și din acela al managementului și marketingului. Treptat, procesul de „demasificare“ a spectacolelor permite obținerea unor performanțe artistice notabile, iar relația spectacol-spectatori s-a înscris pe o traiectorie normală în condițiile date. Practic, potențialul artistic al studenților absolvenți este inepuizabil.

Spectacole de succes ale absolvenților universității la Teatrul „Studio“, în perioada 1979-2001

Stagiunea 1979-1980

O noapte furtunoasă, de I.L. Caragiale, în regia Elenei Burlacu și a maestrului Constantin Codrescu, interpretează: Chiriac – Ion Ruscut; Jupân Dumitrache – Dan Glasu; Nae Ipin-gescu – Gheorghe Marin.

Stagiunea 1980-1981

D-ale carnavalului, de I.L. Caragiale, regia Constantin Codrescu, A. Mazarache și A. Făgărășan, interpretează: Nae Girimea – Cornel Răileanu; Mița Baston – Cristina Pardanschi

Stagiunea 1981-1982

O scrisoare pierdută, de I.L. Caragiale, regia Adrian Mazarache, interpretează: Ștefan Tipătescu – Marius Bodochi; Cetățeanul turmentat – Sorin Dinculescu; Zoe Trahanache – Flo-rica Dinicu; Nae Cațavencu – George Gulie.

Stagiunea 1982-1983

Mobilă și durere, de Teodor Mazilu, regia Mihai Gingulescu, interpretează: Personaj nenominalizat – Mariana Mihi; Sile – Sorin Dinculescu; Melania – Monica Ristea Horga.

Stagiunea 1983-1984

Bună seara, domnule Wilde, de Eugen Mirea, regia Mihai Gingulescu, interpretează: John Worthing – Eduard

Marinescu; Gwendolen Fairfax – Carmen Enea; Lane, valetul lui Algernon – Gavril Pinte; Lady Breckneil – Ada Gârțoman; Algernon Montcrieff – Marius Oltean; Cecily Cardew – Anamaria Pâslaru.

Stagiunea 1984-1985

Acești nebuni fățarnici, de Teodor Mazilu, regia Adriana Piteșteanu, interpretează: Camelia – Gabriela Belu; Iordache – Călin Stanciu.

Stagiunea 1985-1986

Un week-end de adio, de Marc-Gilbert Sauvajon, regia Călin Florian, interpretează: Patricia Forsyth – Rodica Baghiu; John Brownlow – Iosif Cojic; Hugh Preston – Dorin Presecan; Liz Preston – Mariana Miha Presecan.

Stagiunea 1986-1987

Nu sunt turnul Eiffel, de Ecaterina Oproiu, regia Kovács Levente, interpretează: Tudor – Nicolae Cristache; El – Bogdan Caragea; Ea – Mihaela Murgu Rădescu; Femeia cu ouă – Dorin Andone; Tanți – Vasilica Stamatin.

Stagiunea 1987-1988

Scoica de lemn, de Fănuș Neagu, regia Adriana Piteșteanu, interpretează: Mihai – Nicolae Cristache; Iris I – Rodica Baghiu.

Stagiunea 1988-1989

Rețeta Makropolos, de Karel Čapek, regia Adriana Piteșteanu, interpretează: Cristina Vitek – Anda Chirpelean; Jaroslav Prus – Ion Goranda; Janek – Adrian Andone; Hauk Sendorf – Armand Calotă; Emilia Marty – Suzana Macovei; Vitek – Radu Olăreanu; Albert Gregor – Bogdan Costea.

Stagiunea 1989-1990

Balada celor doi îndrăgostiți, de Dimitrie Roman, regia Vlad Rădescu, interpretează: Ileana – Florentina Mocanu; Codrin – Armand Calotă.

Stagiunea 1990-1991

Nunta însângerată, de Federico García Lorca, regia Kincses Elemér, interpretează: Tatăl logodnicei – Mihai Giurițan; Mama – Diana Văcaru; Logodnicul – Radu Olăreanu; Logodnica – Cristinela Pădure; Leonardo – Bogdan Costea; Nevasta lui Leonardo – Iulia Gavril.

Stagiunea 1991-1992

Blockhaus, de Tudor Mușatescu și Sică Alexandrescu, regia Radu Dobre Basarab, interpretează: Adina Ioanid – Iulia Gavril; Pompiliu Ioanid – Adrian Andone; Nicușor Fulda – Radu Bânzaru; Mișu Radian – Cătălin Tudor Manea; Gaby Radian – Catinca Tudose.

Stagiunea 1992-1993

Creditorii, de August Strindberg, regia Constantin Doljan, interpretează: Adolf – Florin Mircea jr.; Tekla – Daniela Trifan; Gustav – Constantin Doljan.

Stagiunea 1993-1994

Cealaltă Cenușăreasă, de N. Stuart Gray, regia Cornel Popescu, interpretează: Cenușăreasa – Dana Diaconescu; Zâna – Dorina Darie; Demonul – Radu Bânzaru.

Stagiunea 1994-1995

Proștii sub clar de lună, de Teodor Mazilu, regia Radu Dobre Basarab, interpretează: Mama Ortansei – Liliana Hărșan; Tatăl Ortansei – Adrian Lăpădat.

Stagiunea 1995-1996

Vrăjitoarele din Salem, de Arthur Miller, regia Sergiu Dan Pop, interpretează: Judecătorul Danforth – Dan Rădulescu; Judecătorul Harthorne – Mirel Ovidiu Rusu; John Proctor – Ion Vîntu.

Stagiunea 1996-1997

Invitație la castel, de Jean Anouilh, regia Constantin Doljan, interpretează: Mama Isabellei – Dana Lemnaru; Geraldine Capulat – Ioana Gajdo; Doamna Desmormortes – Andreea Brăndaș.

Stagiunea 1997-1998

Nevestele vesele din Windsor, de William Shakespeare, regia Cornel și Marinela Popescu, interpretează: Sir John Falstaff – Dan Rădulescu; Ford – Sorin Leoveanu.

Stagiunea 1998-1999

Domnișoara Nastasia, de G.M. Zamfirescu, regia Ion Săsăran, interpretează: Luca – Șerban Borda; Nastasia – Elena Pura.

Stagiunea 1999-2000

Lada, de Ion Sava, regia Nicolae Cristache, interpretează: Julieta – Sanda Danci; Romeo – Teo Marton; Actorul Romeo – Dani Făt; Directorul – Viorel Maior; Feruccio – Sergiu Focșa; Regizorul asistent – Tania Gavriliuc; Actrița Julieta – Claudia Forțan.

Comedia în beznă, de Peter Shaffer, regia Sergiu Dan Pop, interpretează: Schuppanzing – Alex Rusu; Clea – Dorina Roman; Col. Melkett – Ovidiu Popa; Carol – Bianca Fărcaș; Peter – Doru Cătănescu; Harold Goringe – Sergiu Focșa; D-ra Furnivall – Camelia Varga.

Stagiunea 2000-2001

Un tramvai numit dorință, de Tennessee Williams, regia Radu Olăreanu, interpretează: Stella – Nadia Sămărghițan; Blanche – Elena Moaleș.

Critica de teatru are azi misiunea de a contribui la revela-rea valorilor estetice și, preponderent, la educarea complexă a generațiilor mai tinere de spectatori. Educația estetică a noului secol reclamă acomodarea publicului cu elemente fundamentale ale spectacologiei. Este necesar ca educația estetică să trezească interesul publicului față de specificitatea artei spectacolului și limbajului scenic, așa cum o spune și Herbert Read: „primul pas ar trebui să fie reorganizarea fundamentală a metodelor noastre de educație. Deși suntem, pe drept cuvânt, dornici să sprijinim marea tradiție a culturii liberale în această epocă a tehnologiei, ar trebui totuși să ne asigurăm că, astfel făcând, nu poluăm, cu erudiție și studii deșarte, fântânile cristaline din care izvorăsc esențialele

noastre energii creatoare. Aceste fântâni, săpate în structura umană, sunt râurile neîntinate ale percepției și imaginației. De aceea trebuie să concepem educația, în primul rând, ca o cultivare a acestor activități senzoriale, ca educație estetică⁹.

Este oare educația prin teatru menită să-l ducă pe om spre desăvârșire?

Privind înapoi, cu sau fără mânie, acum, la treizeci de ani după revoluția română de la 1989, putem afirma că secolul al XXI-lea și-a deschis porțile către cultură printr-o încredere nemărginită în potențialul speciei umane de a se perfecționa prin educație și de a lua în stăpânire lumea înconjurătoare. Teologii spun că în prezent se cultivă un „umanism antropocentric“, opus celui „teocentric“, care era dominant în Evul Mediu. Iar acest umanism ar nesocoti valorile transcendente, fără a se teme de sancțiunea divină și ar face din om, în mod greșit, centrul de gravitație al lumii. Consecința ar fi separarea omului de valorile spirituale, de *adevăr*, *bine* și *frumos*.

Realitatea ne-a arătat, însă, că lipsa unui fundament comun științei, artei și moralei, idolatrizarea uneia dintre valori în dauna alteia conduce inevitabil la o criză în domeniul spiritului și, implicit, al culturii umane în ansamblul ei. Și pentru că dezvoltarea științelor și a tehnologiei a luat-o înaintea dezvoltării spirituale, putem afirma, fără niciun dubiu, că țelul urmărit cu atâta consecvență – fericirea – nu a fost atins. Ca urmare, ar fi îndreptățit să ne putem întrebarea: oare omul, ființă liberă, a deviat de la misiunea sa?

Deși *homo culturalis* este și va fi angrenat permanent în căutarea perfecțiunii, ne propunem să căutăm răspunsuri la viitoare interogații de tipul: Unde-l va duce pe om această căutare? Va găsi el oare o finalitate „în“ sau „prin“ cultură? Este oare educația prin teatru menită să-l ducă pe om spre desăvârșire?

În toate epocile istorice, comunitățile umane și-au dezvoltat propriile interpretări ale acestor valori perene. *Adevărul*, *binele* și *frumosul* au produs transformări uimitoare

9. Herbert Read, *Imagine și idee*, București, Editura Univers, 1970, p. 139.

și au lansat noi provocări. Oare cât adevăr mai există într-o lume care se ascunde, la propriu, sub măști și roluri sociale și arată doar aparențe? Cum să discernem între bine și rău, când sensul moralei este zilnic degradat sau corupt? Cum să mai avem încredere că frumosul este o valoare, când artiștii din teatre sunt „obligați“ să ne șocheze, ca să ne atragă atenția asupra creației lor? Am ajuns oare la „sfârșitul istoriei“, acel „sfârșit“ prin care Fukuyama profeteza distrugerea culturii în societatea de consum?

Bibliografie:

- ***, ARHIVELE Universității de Arte din Târgu Mureș.
 CÎNTEC, Oltița, *Hermeneutici teatrale*, București, Editura Niculescu, 2010.
 FLOREA, Magdalena, „Repere ale autenticității la Teatrul «Studio» al U.A.T.“, în *Symbolon*, nr. 3, 2002, pp. 176-184.
 FODOR, Zeno, *Teatrul românesc la Târgu Mureș*, volum aniversar, Târgu Mureș, Teatrul Național, 2002.
 MARGA, Andrei, *Cultură, democrație, modernizare*, București, Editura Institutul Cultural Român, 2012.
 MARGA, Andrei, *Educația responsabilă. O viziune asupra învățământului românesc*, București, Editura Niculescu, 2019.
 MICLEA, Mircea (coord.), RAPORTUL Comisiei Prezidențiale pentru analiza și elaborarea politicilor din domeniilor educației și cercetării, intitulat „România educației – România cercetării“, https://cdn.edupedu.ro/wp-content/uploads/2021/07/Raport_CPAEPDEC.pdf, accesat la 30 iunie 2022.
 READ, Herbert, *Imagine și idee*, București, Editura Univers, 1970.